

соціальна напруженість в суспільстві зростає (оскільки діяла безліч інших чинників дестабілізації), але не досягла небезпечної межі, за якою починається соціальний хаос.

На другому етапі головними стали негативні системні ефекти тіньової економіки, різке розширення якої фактично привело до деградації держави. Це знайшло свій прояв в «податковій кризі», коли податкові виплати в скарбницю скорочувалися, не дивлячись на те що протягом 1996-1997 рр. в значних секторах, а за деякими оцінками, і в економіці в цілому, спад припинився і почалось певне зростання виробництва.

Третій етап - етап перерозподілу, триває по сьогоднішній день.

Таким чином можна зробити висновок, що сьогодні в Україні відчуваються негативні наслідки кризи, що виявилася з серпня 1998 р. ці наслідки носять уповільнений характер, але за умови збереження нинішньої економічної системи можливі подальші загострення. Для запобігання цій кризі потрібні подальші інституційні реформи, які б ввели тіньову економіку в соціально прийнятні форми і масштаби [2].

Джерела та література:

1. Белов В. А. Злоупотребление правом в налоговой сфере / В. А. Белов // Арбитражная практика. – 2002. – № 1. – С. 33-40.
2. Геец В. Конфигурация геополитической карты мира / В. Геец. // Экономика Украины. – 2011. – № 1. – С. 4-15.
3. Голованов Н. М. Теневая экономика и легализация преступных доходов / Н. М. Голованов, В. Е. Перекислов, В. А. Фадеев. – СПб. : Питер, 2003. – 303 с.
4. Завельский М. Г. Теневая экономика и трансформационные процессы / М. Г. Завельский // Социс. – 2003. – № 1. – С. 54-63.
5. Изучение организованной преступности: российско-американский диалог : сб. статей / под ред.: Н. Ф. Кузнецовой, Л. Шелли, Ю. Г. Козлова. – М. : Олимп, 1997. – 320 с.
6. Коваленко С. О. Методологічні основи легалізації тіньової економіки в Україні : монографія / С. О. Коваленко. – К. : Знання, 1999. – 258 с.
7. Латов Ю. В. Теневая экономика : учеб. пособие для вузов / Ю. В. Латов, С. Н. Ковалев; под ред.: В. Я. Кикотя, Г. М. Казиахмедова. – М. : Норма, 2006. – 336 с.
8. Мандибура В. О. Тіньова економіка України та напрямки законодавчої стратегії її обмеження / В. О. Мандибура. – К. : Парлам. вид-во, 1998. – 135 с.
9. Не люди для реформ, а реформи для людей : Послання Президента України // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 101, 5 червня.
10. Попов Ю. Н. Теневая экономика в системе рыночного хозяйства / Ю. Н. Попов, М. Е. Тарасов. – М. : Дело, 2005. – 240 с.
11. Турчинов О. В. Тіньова економіка: теоретичні основи дослідження / О. В. Турчинов. – К. : Артєк, 1995. – 300 с.

Грабчук О.М.

УДК 330.34

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Вступ. Для забезпечення економічного зростання у довгостроковому періоді потрібні значні інвестиції. Велика ймовірність ризику, нерентабельність деяких проектів з точки зору приватного капіталу, несприятливий інвестиційний клімат у країні, непривабливий міжнародний інвестиційний імідж вимагають державного впливу на інвестиційну діяльність. Завдяки інвестиційній політиці та ефективним фінансовим інструментам держава здатна активізувати інвестиційні процеси. Зміст державного регулювання інвестиційної діяльності в сучасний період часу визначається функціями, більшість з яких сформувалась у ХХ сторіччі: соціальною, інноваційною, когнітивною, інституціональною, захисту національних економічних інтересів, виробництва суспільних благ і послуг тощо. Еволюція державного впливу в умовах трансформації економіки характеризувалася розширенням сфери державної діяльності, формуванням різноманітних механізмів впливу держави на економіку, активним застосуванням політичного, економічного, технологічного, фінансового і трудового протекціонізму. Основні функції держави реалізуються більш системно, що обумовлює переростання державного регулювання в стратегічне управління соціально-економічним розвитком. Оскільки держава завдає основні параметри господарської діяльності, оскільки вона здатна спричинювати істотний вплив на розвиток економіки. Виконання основних функцій держави стосовно інвестиційних процесів проявляє себе найчастіше як державне регулювання за допомогою фінансових інструментів.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідженню напрямів активізації державної політики щодо залучення інвестицій в економіку України та стимулювання інвестиційної активності суб'єктів інвестиційної діяльності присвячено праці багатьох науковців, таких як І. Е. Абрамович [1], В. П. Кудряшов [7], О. Ю. Липова [8], Р. Мудрак [12], В. М. Тісунова [20] тощо. Окремі напрями реалізації фінансового інструментарію щодо розвитку інвестиційної діяльності висвітлено у працях І. М. Бурденко [2], М. Денисенко [3], В. В. Жипнас [4], С. Захарін [5], В. О. Стойка [18], В. М. Сторожук [19], Ю. В. Усенко та ін. Однак недостатньо висвітленим є питання кількісного і якісного оцінювання впливу окремих

інструментів на активізацію інвестиційної діяльності в країні. Зокрема не сформовано якісний склад основних інструментів, що суттєво впливають на перебіг інвестиційних процесів.

Постановка завдання. Метою роботи є визначити якісний склад інструментів активізації інвестиційної діяльності в країні в контексті пріоритетних напрямів державного регулювання інвестиційної діяльності. Об'єктом дослідження є загальні та специфічні закономірності перебігу інвестиційних процесів в умовах кризового стану економіки. Предметом дослідження є специфічна спрямованість застосування фінансових інструментів державою стосовно регулювання інвестиційної діяльності в умовах фінансової кризи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Держава у ринковому господарстві приймає участь в інвестиційному процесі за двома основними напрямками. Перший – як безпосередній суб'єкт інвестиційної діяльності (держава – інвестор) та другий – як системоутворюючий інститут, що забезпечує нормативно-правове, інституційне й економічне середовище для всіх учасників інвестиційного процесу [9]. В Україні, як і в багатьох інших державах, механізм державного регулювання інвестиційної діяльності являє собою синтез державних та ринкових методів, співвідношення яких визначається державною інвестиційною політикою у конкретний період [11].

Реалізація державної інвестиційної політики здійснюється шляхом створення інвестиційного механізму на основі використання комплексу методів прямого та непрямого державного регулювання. Усі методи державного впливу на інвестиційний процес прийнято поділяти на адміністративні та економічні. Перші передбачають пряме втручання держави у виробничий процес, вплив на безпосередні параметри виробництва. Другі – використання ринкових інструментів впливу на інтереси товаровиробника.

Фінансові методи впливу на інвестиційний процес зазвичай в науковій літературі ототожнюються з економічними. Однак, попри те, що основою фінансових та економічних методів управління є грошові відносини, наявні відмінності дозволяють виділити фінансові методи зі складу економічних: якщо економічні методи охоплюють всі грошові відносини, то фінансові ґрунтуються тільки на грошових відносинах, пов'язаних з утворенням, розподілом і використанням фондів грошових ресурсів. Фінансові методи управління тісно пов'язані з розподільчою і контрольною функціями фінансів і забезпечують їх реалізацію. У свою чергу фінансові інструменти представляють собою набір фінансових показників, через які керуюча система може впливати на господарську діяльність підприємства.

Інструменти реалізації державної інвестиційної політики також прийнято поділяти інструменти прямого та непрямого регулювання:

– інструменти прямого регулювання забезпечують безпосередній вплив держави на суб'єкти інвестиційної діяльності: прийняття законів та інших нормативних актів, надання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей виробництва; встановлення державних норм та стандартів, встановлення антимонопольних заходів, регулювання участі інвесторів у процесах приватизації; визначення умов користування землею, водою та іншими природними ресурсами; проведення обов'язкової державної експертизи інвестиційних програм та проектів будівництва; забезпечення захисту інвестицій тощо;

– інструменти непрямого регулювання впливають на суб'єкти інвестиційної діяльності опосередковано через їх економічні інтереси. До них належать інструменти: бюджетно-податкової політики; грошово-кредитної політики; амортизаційної політики; регулювання фондового ринку; інноваційної політики; політика заохочення іноземних інвестицій. До зазначеної групи інструментів належать: державне кредитування на пільговій основі; державні позики; роздержавлення і приватизація; податкове регулювання; амортизаційна політика; державний лізинг; ліцензування та квотування; антимонопольні заходи; стандартизація; надання гарантій по кредитах підприємств.

Бюджетна політика через систему інструментів здатна суттєво впливати на активізацію інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, тобто вона є тим засобом, за допомогою якого держава справляє дієвий вплив на темпи економічного зростання. Держава, особливо в умовах економічної кризи, може бути найкрупнішим інвестором, дати свого роду «імпульс», «поштовх» для росту економіки, що є наслідком відповідної бюджетної політики. Масштаби впливу держави на відтворювальні процеси мають зриватись або розширюватись залежно від ступеня розвитку окремих сегментів ринку та розвиненості в цілому інститутів ринкових відносин у державі. Бюджетна політика формує такий механізм бюджетного регулювання інвестиційної діяльності, який би у найбільшій мірі сприяв досягненню окреслених у суспільстві цілей.

Бюджетне фінансування інноваційного розвитку економіки є важливим інструментом державної інвестиційної політики. Розподіл фінансових ресурсів на практиці відбувається відповідно до статей видатків та сум, передбачених у бюджеті країни на кожен конкретний рік. Іншим видом бюджетного фінансування є програмно-цільове фінансування, яке, як правило, здійснюється на конкурсній основі для науково-технічних програм і окремих розробок, що спрямовані на реалізацію пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, а також на забезпечення проведення найважливіших прикладних науково-технічних розробок, які виконуються за державним замовленням. Програмно-цільове фінансування застосовується і щодо проектів, які виконуються в межах міжнародного науково-технічного співробітництва.

Згідно ч.3 ст.12 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інструментами державного регулювання інвестиційної діяльності є: подання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв; встановлення державних норм та стандартів; застосування заходів щодо розвитку та захисту економічної конкуренції; роздержавлення і приватизації власності; визначення умов користування землею, водою та іншими

природними ресурсами; політики ціноутворення; проведення державної експертизи інвестиційних програм та проектів будівництва; інших заходів [15].

Кабінет Міністрів України 29 вересня 2010 року схвалив Концепцію Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 рр., де зазначається, що за останні роки в економіці України спостерігається глибока структурна деформація і значне відставання від економіки розвинутих країн світу за продуктивністю виробництва та рівнем добробуту населення. Виникнення проблеми пов'язано з недосконалістю державної інвестиційної політики, прогалинами в інвестиційному законодавстві, відсутністю належного інституційного забезпечення розвитку інвестиційного ринку та його інструментів і як наслідок – недостатнім обсягом внутрішніх та зовнішніх інвестицій [16].

В якості оптимального варіанту розв'язання проблеми Державна цільова економічна програма розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки передбачає проведення активної державної політики зі стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в Україні, зокрема на засадах розвитку системи державних інвестицій, підвищення ефективності та посилення прозорості функціонування механізмів державно-приватного партнерства та стимулювання залучення приватних інвестицій у реальний сектор економіки [22].

Заходи держави, щодо покращення інвестиційної активності всіх господарюючих суб'єктів відображено на рис. 1 [17].

Активізація інвестиційної діяльності населення має здійснюватися шляхом фінансово-кредитного стимулювання, яке включає комплекс заходів щодо: посилення інвестиційної активності населення та забезпечення гарантованого захисту їх заощаджень; нормалізації платіжно-фінансових відносин та витіснення з грошового обігу великої кількості квазіплатіжних засобів, які не можуть стати повноцінними ресурсами для формування потенціалу нагромадження; забезпечення помірних темпів інфляції та зменшення реальної ставки позикового відсотка до рівня, який реально стимулює масові інвестиції у національну економіку; запровадження дієвих механізмів гарантування і страхування усіх видів інвестиційної діяльності від можливих ризиків; акумуляція коштів населення у рамках систем соціального та пенсійного страхування та їх спрямування на довгострокове кредитування інвестиційної діяльності [17].

Рис. 1. Заходи держави щодо активізації інвестиційної діяльності.

До заходів фінансово-кредитного стимулювання слід відносити сприяння держави у залученні іноземних інвестицій. Варто визнати, що в Україні існує ціла низка невирішених проблем, що стримують масштабні довгострокові інвестиційні вкладення. До цих проблем належать: недостовірність інформації щодо діяльності підприємств; ускладнений механізм прийняття рішень щодо інвестування на державному рівні; складність організації зустрічей з посадовцями високих рангів; складність прогнозування довгострокових інвестиційних проектів; суперечності у нормативно-правовій базі тощо.

З метою вирішення даних проблем на державному рівні слід забезпечити політичну стабільність та прийнятність для іноземних інвесторів політичного курсу; стабільність і прозорість законодавчої бази; вжиття заходів по створенню прозорого й точного інформаційно-аналітичного середовища в державі; стійкість і зрозумілість податкового, валютного й митного режимів інвестування; чіткі правила діяльності іноземних інвесторів на українському ринку; надійні гарантії захисту інвестицій через створення системи страхування та перестраховання інвестиційних ризиків; максимальне спрощення процедур щодо залучення іноземних інвестицій; створення спеціальних режимів інвестиційної діяльності на територіях зі спеціальним статусом тощо.

Реалізація вищезазначених заходів дозволить створити привабливі умови для іноземних інвесторів і таким чином залучити у галузі національної економіки додаткові фінансові та інтелектуальні ресурси. Крім

того, зарубіжні інвестиції сприятимуть стабільному та стійкому розвитку економіки України в сучасних ринкових умовах [17].

В умовах вільної конкуренції визначальним чинником мотивації інвесторів є фінансова складова, а саме прогнозований прибуток від інвестицій та порядок його отримання. Податкове стимулювання інвестиційної активності господарюючих суб'єктів, насамперед, має базуватися на стабільності системи оподаткування протягом року, її простоті та доступності. Важливим заходом, на думку Є. М. Парфенюк, має стати звільнення від оподаткування прибутку підприємств, частину якого вони спрямовують на розвиток свого виробничого потенціалу, вдосконалення технології виробництва, модернізацію обладнання та устаткування, запровадження передових методів виробництва, забезпечення випуску конкурентоздатної продукції та продукції на експорт тощо [14, с. 406].

Необхідно також провадити раціональну державну амортизаційну політику, що стимулюватиме господарюючі суб'єкти до збільшення амортизаційних відрахувань. У такий спосіб утвориться додатковий приплив джерел фінансування інвестиційної діяльності не на разовій, а на постійній основі, за рахунок відкриття внутрішніх каналів фінансової підтримки виробництва. Подібний ефект досягається шляхом введення вагомих податкових пільг та відповідного збільшення чистого прибутку тих підприємств, які здійснюють прискорену амортизацію та списання капітальних активів.

Аналіз доходів зведеного бюджету України у 2002–2011 рр. свідчить, що податки в Україні становлять основу доходів бюджету і тому потенційно є найбільш вагомими фінансовими регуляторами, які впливають як на доходи суб'єктів національної економіки, так і на перебіг економічних процесів: нагромадження капіталу, інвестицій, підприємницької активності, сукупного споживання тощо.

Вивчаючи вплив податків на суспільне відтворення, вчені вважають, що цьому повинна сприяти бюджетна політика (зокрема, політика державних витрат і податків), прискорена амортизація, що створює умови для нових інвестицій. Визначаючи об'єкти оподаткування, податкові ставки та пільги, держава може стимулювати розвиток таких виробництв, які в умовах ринкової економіки не можуть самостійно забезпечити свій розвиток або навпаки, локалізувати ті чи інші негативні економічні процеси та явища.

Обмеженість бюджетних коштів диктує умови ретельного вибору напрямів бюджетного інвестування та звуження їх кількості, зосередження уваги на об'єктах, які мають вагоме суспільне значення та не є привабливими з позиції приватного капіталу [9].

Висновки. У зв'язку з наявними у державі в інвестиційній сфері значних проблем та недоліків, обумовлених в тому числі кризовими явищами в економіці, держава, для забезпечення подальшого соціально-економічного розвитку країни, має за допомогою фінансових інструментів активізувати та підняти на належний рівень інвестиційну діяльність підприємств та населення. Навіть в кризових умовах держава здатна створити привабливі умови для іноземних інвесторів та забезпечити своєю підтримкою розвиток виробництва пріоритетної та інноваційної продукції. Основним напрямом реалізації стимулюючої функції держави в напрямі активізації інвестиційної активності суб'єктів економічної діяльності є, перш за все вибіркове фінансування пріоритетних видів економічної діяльності і зменшення рівня невизначеності фінансових процесів.

Джерела та література:

1. Абрамович І. Е. Напрями активізації державної політики щодо залучення інвестицій в економіку України / І. Е. Абрамович // Економіка та держава. – 2007. – № 3. – С. 49-51.
2. Бурденко І. М. Податкова система як інструмент інноваційно-інвестиційного розвитку України / І. М. Бурденко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 3 (81). – С. 150-159.
3. Денисенко М. Можливості активізації інвестування в сучасних умовах / М. Денисенко // Економіка України. – 2003. – № 1. – С. 28-32.
4. Жипнас В. В. Джерела інвестиційних ресурсів структурної перебудови / В. В. Жипнас // Формування ринкових відносин в Україні. – К. : НДЕІ, 2008. – Вип. 1 (80). – С. 60-67.
5. Захарін С. Макроструктурні особливості інвестиційного процесу в корпоративному секторі / С. Захарін // Економіка України. – 2008. – № 6 (559). – С. 27-36.
6. Косак В. Іноземні інвестиції в Україні: цивільно-правовий аспект / В. Косак. – Львів : Центр Європи, 1999. – 244 с.
7. Кудряшов В. П. Державна підтримка економічного зростання в Україні / В. П. Кудряшов // Фінанси України. – 2008. – № 9. – С. 42-53.
8. Липова Е. Ю. Инвестиционная политика Украины как элемент социально-экономической политики государства / Е. Ю. Липова // Академічний огляд. – 2008. – № 1. – С. 61-67.
9. Лисяк Л. В. Бюджетна політика активізації інвестиційної діяльності в Україні : [Електронний ресурс] / Л. В. Лисяк // Економічний форум, 2/2011. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_2/54.pdf
10. Марцин В. С. Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності в економіці України / В. С. Марцин // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 5 (71). – С. 47-59.
11. Матюша В. О. Фінансові інструменти регулювання інвестиційного процесу : [Електронний ресурс] / В. О. Матюша. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/20110531/ek3_matyusha.htm
12. Мудрак Р. Державна регуляторна політика як складова економічного розвитку / Р. Мудрак // Економіка України. – К. : Преса України, 2006. – № 7. – С. 34-40.
13. Папп В. В. Структурна трансформація економіки України у контексті євро інтеграційних процесів / В. В. Папп // Регіональна економіка. – 2008. – № 1. – С. 23-31.

14. Парфенюк С. Шляхи прискорення інвестування вітчизняної економіки / С. Парфенюк // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 402-407.
15. Про інвестиційну діяльність : Закон України № 1560-12 від 15. 01. 2012 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
16. Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1990-р від 29. 09. 2010 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1900-2010-%F0>
17. Руденко В. В. Напрямки активізації інвестиційної діяльності підприємств України на державному та регіональному рівнях : [Електронний ресурс] / В. В. Руденко. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_4/44.pdf
18. Стойка В. О. Сучасні аспекти управління інвестиціями / В. О. Стойка // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. – № 9. – С. 175-178.
19. Сторожук В. М. Формування інноваційних систем та процеси організації і управління нововведеннями в регіонах та галузях економіки / В. М. Сторожук // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. – К. : НДЕІ, 2008. – Вип. 11 (90). – С. 70-71.
20. Тісунова В. М. Державні програми як інструмент керування трансформацією економіки України / В. М. Тісунова // Південноукраїнський правничий часопис. – 2006. – № 1. – С. 231-235.
21. Усенко Ю. В. Аналіз напрямів та методів бюджетного фінансування інноваційного розвитку економіки / Ю. В. Усенко // Економіка та держава. – 2008. – № 1 (61). – С. 27-31.
22. Чернухова М. М. Особливості становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні : [Електронний ресурс] / М. М. Чернухова. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/nvnuau_pravo/2011_157_1/10smm.pdf

Данич В.Н.

УДК 338.20

ПРОБЛЕМЫ АССИМИЛЯЦИИ ОТХОДОВ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА В КОНТЕКСТЕ ЭКОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Постановка проблемы. В 90-е годы прошлого столетия в украинской промышленности произошли существенные структурные изменения. Если в 1990 г. доминировали машиностроение и пищевая промышленность, а черная металлургия в этом списке занимала третье место (наравне с легкой промышленностью), то к 2000 г. лидером стала черная металлургия. Структура промышленного производства изменилась в сторону увеличения доли капиталоемких, энерго- и материалоемких производств и уменьшения выпуска продукции конечного потребления. В связи с чем, обострились проблемы нового характера, которые формируют угрозы экономике Украины с точки зрения эколого-экономической безопасности – энергетического дефицита, проблемы истощения полезных ископаемых и ассимиляции отходов производства. Таким образом, стали актуальными вопросы обеспечения эколого-экономической безопасности промышленности, промышленных объектов и территорий, на которых они расположены.

Анализ публикаций. Проблемы обеспечения эколого-экономической безопасности не так давно стали предметом изучения украинских ученых и чаще всего рассматриваются в рамках концепции устойчивого развития территорий. Результатом научной работы в изучении проблем эколого-экономической безопасности и устойчивого развития, ученых пятнадцати стран стал учебник "Социально-экономический потенциал устойчивого развития" под редакцией Л. Г. Мельника и Л. Хенса [1]. В данном учебнике рассматриваются теоретические положения и методы практической реализации, которые могут быть использованы для создания реальных предпосылок устойчивого развития государства. Эколого-экономическая безопасность авторами учебника рассматривается как такое состояние экономики и ее базового природно-ресурсного потенциала, при котором сочетаются характеристики экономической и экологической безопасности [1, с. 505].

Теоретико-методологические основы эколого-экономической безопасности на примере лесных ресурсов Карпат рассмотрены так же в работе И. М. Лицур [2]. Этот автор определяет эколого-экономическую безопасность как состояние устойчивости, динамического равновесия и защищенности социально-эколого-экономической системы – несмотря на опасное влияние биотических, абиотических или антропогенных факторов, прекращение поставок сырья или попытки экономического диктата. Л. Хромушина изучает эколого-экономическую безопасность сельскохозяйственных предприятий [3]. При этом под эколого-экономической безопасностью автор подразумевает состояние устойчивого экономического развития с учетом требований экологической безопасности (экологически чистая продукция, экологически чистое производство ...).

Цель статьи – выявить и проанализировать проблемы ассимиляции отходов промышленного производства и их влияние на эколого-экономическую безопасность промышленных территорий.

Материалы и результаты исследования. В настоящее время во всем мире приоритетной становится концепция экологической политики, базирующаяся на неоклассической теории экономики, в которую введены жесткие природоохранные ограничения. Эти условия вынуждают нас рассматривать окружающую